

NOVÝ BLESK

Športové gymnázium Jozefa Herdu, Ul. J. Bottu 31, Trnava
2018/2019 | 1€ | 1. číslo

Nostalgické číslo

R-zásady slušného človeka, ktorému
záleží na prírode okolo nás.

**REFUSE
REDUCE
REUSE
RECYCLE
ROT**

Naši zlatí čitatelia,

ďalšie číslo je tu. Redakcia dala opäť hlavy dokopy, zamakala na článkoch a voilá, držíte výsledok, ktorý sa nesie v duchu nostalgie. Už v prvom článku sa spoločne s paní profesorkou Kubáňovou prenesiete do Černobylu. Zistite, aké pocity v nej vyvolal, a prečo by človek mal stáť zoči-voči realite a vidieť pozostatky najväčšej jadrovej tragédie naživo. V literárnej prílohe na vás čaká príbeh, do ktorého by sa mohlo vcítiť veľa teenagerov. Odkazuje na nie celkom príjemný zážitok citlivého dievčaťa. Hlavná téma vám priblíži obdobie socializmu, rozdiel medzi dnešným a minulým životom. Túto odlišnosť pocítite aj v reportáži o výstave na počest stého

výročia vzniku Československej republiky. Koho bavia knihy či pečenie, ten si tiež príde na svoje. Pripravili sme zoznam diel zo školskej knižnice, ktoré určite stoja za prečítanie. A recept na chutné citrónové muffiny. Ďalej sa dozviete, či študentov viac stresuje ústna alebo písomná odpoveď, alebo ako mladí ľudia vidia učiteľa. Bleskové správy či kupón sú už tradíciou a nechýbajú ani v tomto čísle. Ak vás stále nič neupútalo, o čom ale pochybujem, nebojte sa. Naša redakcia má ešte nejaké tie esá v rukáve. Vedľ prelistujte časopis a sami uvidíte, ktorý z článkov vás zaujme.

Plančí

TÉMA ČÍSLA***Nedávna minulosť'***

Nostalgický náhľad do minulosti prostredníctvom spomienok tých, ktorí zažili (Česko)Slovenko pred rokom 1989. (str. 24)

Černobylské dobrodružstvo

Pani profesorka Kubáňová a jej netradičné dobrodružstvo na severe Ukrajiny. (str. 8)

Čo sa stalo pred 100 rokmi?

Viac o výstave na počesť 100. výročia vzniku prvej Česko-slovenskej republiky. (str. 18)

Oceán ponorený v plaste

Aké následky má nadmerné používanie plastov? (str. 52)

Bleskové správy	6
Čo máme nové?	
Rozhovor.....	8
O Černobyle s p.p. Kubáňovou	
Názor	14
Správny učiteľ	
Anketa	17
Ako by sme boli radi skúšaní?	
Reportáž	18
Nedožitá storočnica prvej republiky	
Téma čísla	24
Nostalgická chvíľka	
Kultúra	38
Čo sú Čierne diery?	
Recenzie	40
Zbehni si do knižnice	
Literárna príloha	44
Jedna zima môjho života	
Receptár.....	50
Citrónové muffiny	
Ekológia	52
Plasty či planéta?	
Povedali na hodine	54
Dochádzka nám humor	
Z denníka študenta	56
Čo ti dá ŠGJH za 4 roky?	
Kupón	58
Ďalší opäť v hre!	

Prechádzka po morskom dne

Tak ako každý nový školský rok, aj začiatok tohto bol odštartovaný výletom. Žiaci našej školy navštívili severné Nemecko - mesto Hamburg a ostrov Rujana. Najviac sa im páčili uličky Hamburgu, no i celková atmosféra mesta. Najväčším zážitkom bola pre nich prechádzka po morskom dne hneď po odlive - Wattenmeer. Wattenmeer je pobrežná oblasť Severného mora, ktorá sa dvakrát za deň ocitne úplne bez vody. Niet divu, že je toto miesto naozaj turisticky vyhľadávané a krásne.

Naši milí prváčikovia

4.10.2018. Tento deň bol pre našich prvákov nezabudnuteľný. Stiahnutý žalúdok, v hlave chaos, rôzne očakávania, možno nejaký ten trapas, no nakoniec veľa srandy, nové kamarátstva či boľavé nohy z tancovania. Toto všetko k tomu, samozrejme, patrí. **Imatrikulačky** prvákov sú predsa iba raz za život a koniec koncov, čo by to bolo za tretiakov, ktorí by sa nechceli „vyzúriť“ na prváčikoch tak, ako sa vtedy „vyzúrili“ tretiaci na nich...

Pohár víťaza máme opäť doma!

Duel gymnázií sa už stáva tradíciou. Tento rok navštívili žiaci Gymnázia J. Hollého nás, avšak putovný pohár víťaza si so sebou tentokrát neodniesli. Súťažilo sa ako v športových zápasoch – vybíjaná, hádzaná, basketbal a florbal, tak aj vo vedomostných kvízoch, kde medzi sebou súťažili žiaci v štvorčlenných družstvách. Ako však povedal aj pán zástupca Peter Tomáš, ide tu nielen o porovnanie výkonov, ale hlavne o budovanie medziľudských vzťahov a priateľskej reality.

Vážne tam chcem ísi?

Túto otázkou si položila možno väčšina štvrtákov, ktorí navštievujú seminár z biológie. Mali totiž možnosť ísi na **oficiálnu PITVU človeka** do Ústavu Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Avšak samotná pitva nebola veľmi drastická, keďže sme sa pozerali na telo mŕtve už niekoľko rokov, uchovávané v určitem roztoku a prostredí, pripomínajúce skôr reálny model ľudského tela. Zaujímavosti nám prednášal pán doktor, pôvodom zo zahraničia, ktorého prízvuk a občasné preklepy v gramatike celú atmosféru odlahčili. Zvedavosť nás prinútila prekonať obavy, a tak sme boli na seba hrdí a vdační organizátorom, že máme za sebou takúto nezvyčajnú skúsenosť.

Veronika

Zápisky z Černobyl'u

Mesto Černobyl'sa nachádza na severе Ukrajiny, iba 20 km od černobylskej atómovej elektrárne. Okrem svetoznámeho Černobyl'u v najväčšej jadrovej havárii v histórii ľudstva dôležitú úlohu zohralo aj mesto Pripjať. Zóna je dodnes chránená vojakmi. Tieto mestá sú hojne navštievované turistami z mnohých krajín. Pani profesorka Kubáňová taktiež podstúpila tento výlet a do Blesku s nami ochotne spravila rozhovor, v ktorom sa o jej výlete dozvieme viac.

Každý si asi pod názvom Černobyl predstaví najväčšiu jadrovú haváriu na svete. Černobylská havária sa stala 26. apríla 1986 v černobylskej atómovej elektrárni na Ukrajine. Explóziu zapríčinilo prehriatie 4. reaktora, ktorý následne vypustil do vzduchu rádioaktívny mrak. Ostatné 3 reaktory pracovali naďalej a posledný bol odstavený až v roku 2000. Zasiahnuté boli oblasti Ukrajiny, Ruska a Bieloruska a to si vyžadovalo evakuáciu vyše 200 000 ľudí. A vďaka dažďom sa pozostatky radiácie dostali až do Írska. Počet úmrtí je dodnes neznámy, ale 600 000 až 800 000 mužov riskovalo svoje životy vystavovaním sa radiácie pri čistení 30 km evakuačnej zóny v okolí reaktora. Dôvody úmrtí boli rôzne. 203 ľudí ihneď hospitalizovali, 31 ľudí zomrelo, z toho 28 utrpelo následky akútnej choroby z oziarenia. Rapídne sa zvýšila rakovina štitnej žlazy, hlavne u detí, ktoré boli v kontaminovanej zóne, popáleniny, zlyhanie imunity alebo plúcne komplikácie. Ako to tam vyzerá teraz? O svojom zážitku nám porozprávala p.p. Kubáňová.

Prečo ste sa rozhodli navštíviť práve Černobyl?

Bol to nápad jednej mojej kamarátky, ktorá výlet zorganizovala prostredníctvom cestovnej kancelárie, špecializujúcej sa na takýto typ výletov. Bez cestovnej kancelárie sa tam totiž dostanete len veľmi ťažko, resp. vôbec. Vedela, že by ma to zaujímalo a nemýlila sa. Išla som najmä preto, že černobylskú tragédiu z roku 1986 si ešte veľmi dobre pamätám. Ešte by som doplnila, že mnohí poznáme len názov „Černobyl.“ Elektráreň sa však nachádzala aj blízko mesta Pripjat. Bolo to novovybudované mesto, ktoré postavi-

li v 70-tych rokoch 20. storočia práve kvôli elektrárni. Žili tam mladé rodiny, boli to najmä zamestnanci elektrárne, vekový priemer bol okolo 30 rokov. Pre nich boli vybudované nové sídliská, školy, škôlky, kiná, kaviarne či plaváreň. A práve v Pripjati sme pobudli väčšinu času.

Černobyl má doposiaľ na svojom území pozostatky rádioaktivity. Nebáli ste sa počas vašej návštevy?

Pred cestou som si niečo málo o Černobyle prečítala a nejako zvlášť som sa nebála. Od výbuchu ubehlo už viac ako 30 rokov, môj pobyt tam bol

v podstate krátky – prehliadka trvá 2 dni a vtedy dostanete dávku porovnatelnú zhruba jednému RTG vyšetreniu v nemocnici či niekoľkým hodinám stráveným v lietadle. Počas celej prehliadky sme mali dozimeter a aj cestou z tzv. „mŕtvej zóny“, ktorá je strážená a kam môžu len vedci a turisti, sme vždy absolvovali dozimetrickej prehliadky.

Niektoľ ludia si myslia, že Černobyl bol zlikvidovaný zámerne. Aký máte na takéto konšpirácie názor?

Že sú to len konšpirácie. Neviem, kto by mal dôvod ho zámerne zničiť. Oblast elektrárne bola prísne strážená, okrem iného aj vojenskou základňou, ktorá bola priamo v Černobyle. Vtedy išlo len o nočný experiment a test nového bezpečnostného systému. Elektrárensí operátori vraj nemali dostatočné skúsenosti a neboli poriadne vyškolení, došlo k prehriatiu a následnej explózii s katastrofálnymi následkami.

Bol Černobyl taký, aký si ho väčšina ľudí predstavuje? Zničené mesto plné rozbitých budov, plynové masky a opustené majetky ľudí pohádzané na zemi?

Áno, je to doslova „mesto duchov.“ Tie majetky a osobné veci tam súce už nenajdete, niečo si odniesli pôvodní majitelia, niečo bolo zlikvidované kvôli tomu, že aj tieto predmety boli rádioaktívne a niečo bolo neskôr aj vyrabované. Ale stále tam môžete vidieť opustené škôlky s hračkami, knižkami či klavírom, vybavenie učební v škole, pôrodnicu s detskými postieľkami, plaváreň, kino

či opustený detský lunapark. Budovy sa postupne rozpadávajú a tam, kde boli pôvodne trávniky, je všetko zrastené a takmer zalesnené náleto-vými drevinami, z ktorých už vyrástli pomerne vysoké stromy a kríky.

Ktoré miesto bolo pre Vás najviac znepokojujúce?

Tažko povedať, lebo po dvoch dňoch už bolo deprimujúce všetko. Navyše sme tam boli v novembri, bolo ponuré sivé počasie, jemne mrholilo, takže to bolo ešte dusivejšie. Ale asi nemocnica a pôrodnica.

V Černobyle doteraz býva okolo 500 ľudí. Vedeli by ste si predstaviť život v Černobyle?

Nie. Je to pomerne ďaleko od zvyšku

civilizácie. Teraz sú tam zväčša len pracovníci elektrárne, na ktorej sa budoval ocelový bezpečnostný sarkofág a potom starší ľudia, ktorí sa tam vrátili dobrovoľne a na vlastné riziko. Okolo sú len husté lesy a v noci nám neodporúčali vyjsť mimo hotel, lebo túlavé psy a vlci sa vraj pohybujú aj v meste.

Odporučili by ste ľuďom navštíviť Černobyl?

Určite áno. Niekedy si treba pripomeneť, že človek nie je všemocný a pri každom experimente si treba dať obrovský pozor a zvážiť dôsledky. Navyše veľa vecí v súvislosti s rozsahom tragédie sa v tej dobe a v danom režime tajilo. Preto som to možno po rokoch chcela vidieť akoby „naživo.“

My sme sa dozvedeli len útržkovité informácie, aj to najprv len zo zahraničných médií. Ako prví na to upozornili švédske pracovníci elektrárne, ktorí zaznamenali zvýšenú radiáciu na svojich oblekoch. Tá ale pochádzala z rádioaktívneho mraku, ktorý vietor privial z Černobylu.

Čo sa týka plusov, ak idete prostredníctvom cestovnej kancelárie, máte zabezpečené takmer všetko... na ukrajinské pomery luxusný mikrobus, ktorý vás do danej oblasti dopraví z Kyjeva aj so sprievodom (bud' slovenským alebo českým), výklad, ubytovanie v hoteli, výbornú stravu... A mínusy... neviem. Nie je to rozhodne bežná dovolenková destinácia, kam by ste sa opäťovne chceli vrátiť, ale ja rozhodne neľutujem, že som tam bola

a videla na vlastné oči zvyšky toho, čo zostalo z Černobylu a Pripjati.

Veľmi pekne paní profesorce ďakujeme, že si našla na tento rozhovor čas a priblížila nám ako čitateľom momentálnu situáciu Černobylu a Pripjati. Černobylská jadrová havária nám pripomína, že ak nie sme dostatočne opatrní, v priebehu sekúnd sa všetko okolo nás môže zmeniť na prach.

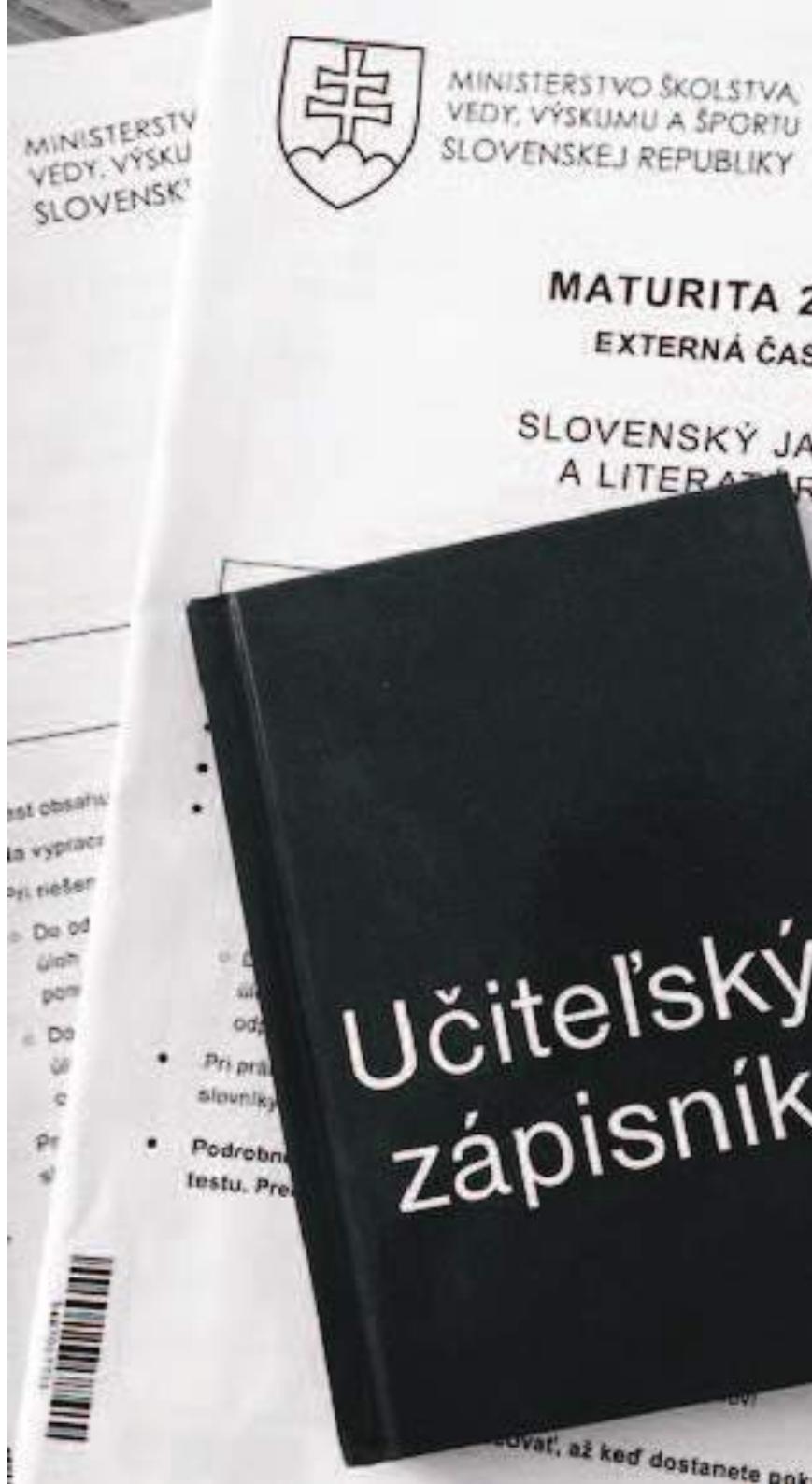
Nina

foto: archív p.p. Kubáňovej

UČITEL' povolanie a osobnosť'

*Svet ti ponúka vlastnú izbu,
dvere máš hned' pred sebou,
ale potrebuješ na to klúč.
Niekto ťa musí naučiť, ako
si ich odomknúť.*

Vždy, keď kráčame na hodinu, si už v hlave predstavujeme, ako asi bude vyučovanie prebiehať. Záleží na tom, aký vzťah máme s predmetom, na ktorý kráčame. Či je to ako na popravu, alebo sa to dá zvládnúť. Ale veľký podiel na tom má aj to, aký máme vzťah s učiteľom, ktorý daný predmet učí. Jednu tretinu z celkového dojmu ovplyvňujeme my, žiaci, ale väčšinou je to práve vyučujúci. Všetko záleží od učiteľa. Koľko študentov si vyberá maturitné predmety na základe toho, kto ich bude na ne pripravovať? Alebo skôr nevyberá. Koľko študentov z celého sveta vie povedať, že by mali lepšie známky nebyť učiteľa. Nie je to tak, že to dokáže každý. Vzdelávať a pripravovať mladú generáciu na reálny svet. Od nás mladých sa odvíja budúcnosť aj samotných učiteľov. Ak je niekto, kto to vie ovplyvniť, tak sú to v prvom rade rodičia a priatelia, pri ktorých sa

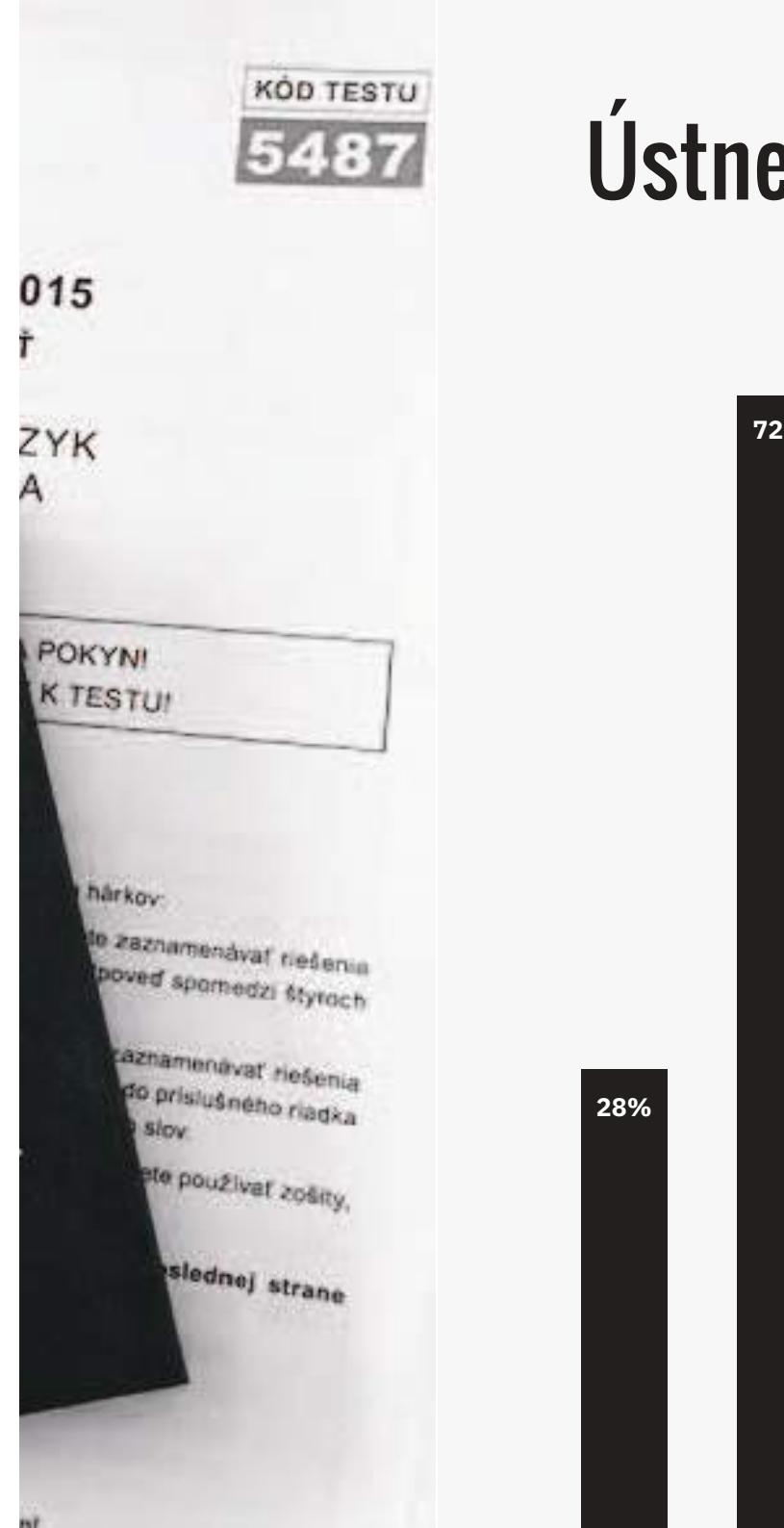

pohybujeme a v neposlednom rade učitelia. Tí vedia spraviť veľa s tými „bezvýznamnými“ známkami. Tie nás totiž vedia potešiť, vybavit nám nejaké vreckové za dobré známky alebo prieplustku na víkend z domu a naopak nás vedia aj pekne zničiť. No známky nie sú všetko. Cieľom je byť každým dňom o niečo mûdrejší. Ak tu nie sme preto, aby sme si niečo za ten deň odniesli, tak aký je skutočný dôvod? Za trest. Odsedieť si svoju lehotu ako vo väzení. Preto sú často školy také depresívne. Ani jeden, ani druhý tu nechce byť.

V tichu práznej chodby počujete znudený učiteľský hlas, ako sa snaží neodísť v strede vety, ktorú už dnes rozpráva desiatykrát. A nikto sa mu nečuduje. Preto je vždy veľmi pekné, ak sa snaží ten denný stereotyp niečím na hodine ozvláštniť. Napríklad skupinovými prácmi alebo učením v praxi. Ja osobne milujem, ak do hodiny pridá profesor trocha humoru. Hned to zlepší deň. Hocičo, len nie ubolené kríže, vypísané zošity alebo obhryzené nechty od nervozity zo skúšania na ďalšej hodine. A zdá sa, že aj budova školy niekedy vrhá pohľady typu: „Nech už je víkend!“ Je to o tom, že všetci sme tam z povinnosti. Učitelia kvôli práci, teda peniazom, ktoré tiež nie sú adekvátne k ich každodennej námahe. A žiaci? Niekto to tak vymyslel, že bez školy nie je dobrá práca, bez práce peniaze a bez peňazí nemáš v tomto svete normálny život. Takže tam do tej školy všetci chodíme, či už sa nám to páči alebo nie. A všetci si to tam navzájom stážujeme. Keď idete študovať pedagogiku, tak by ste si mali najprv uvedomiť, že budete mať moc meniť niekomu budúcnosť. Nie vždy ju zmeníte, ale aj snaha sa ceni. Vidím to na tých zdrvených tvárách,

ako sa mi snažia vysvetliť tažké učivo už niekoľký raz a ja na nich stále hádžem ten svoj nechápavý pohľad. Dokonalý učiteľ by mal byť však chápavý, láskavý, mal by vedieť dobre odovzdávať informácie žiakom. Vysvetliť učivo tak, aby pochopili všetci (aj tí s tým nechápavým pohľadom). Mal by byť dobrý komunikátor, s určitým slovným prejavom. Napriek tomu by však mal byť prísný. Rešpektovaný učiteľ – šťastný učiteľ. Musí byť vzorom pre všetky tie otravné, drzé a niekedy až nezvládnuteľné decká, ktorými sme. A čo je najhlavnejšie, musí mať k tým nezvládnuteľným deckám nejaký vzťah. Nemusíte ich mať radi všetky. To sa nedá. Ale štipka súcitu a porozumenia úplne vystačia. S tou láskou ale veľký pozor. Bud' z nej ukrojíte každému žiakovi trocha, alebo nikomu nič. Nikto nemá rád obľúbencov, dokonca ani obľúbenci. Zmysel pre humor a spravodlivosť sú tiež veľmi vítané vlastnosti. Zdá sa, akoby som opisovala idealizovaného hrdinu z nejakej poviedky. A ak ste si všimli, vymenovávam vlastnosti a nie pracovné skúsenosti alebo školy, ktoré by mal mať vyštudované. A obdivujem každého dobrého učiteľa, ktorý mi niečo do života dal, alebo ma priučil veci, ktoré možno v reálnom živote ani nebudem potrebovať. Pretože to znamená, že tú mimoriadnu schopnosť má. Vedieť predávať svoju múdrost ďalej. Pretože múdrost má význam len vtedy, ak ňou vieme niečo dokázať a ešte lepšie, ak ju vieme podať ďalej ľuďom, ktorí budú môcť meniť nás svet k lepšiemu.

Klára

Ústne odpovede alebo písomky?

Podľa ankety vyhrali písomky nad ústnymi odpovedami s celkom veľkým náskokom. 72% žiakov si vybrało písomky a 28% žiakov si vybrało ústnu odpoved.

Ak by sme si mali ako študenti vybrať, myslím si, že odpoveď by bola jednoznačná: „Ani jedno.“ Bohužiaľ, nemáme na výber a nemôžeme sa vyhnúť ani ústnym odpovediam, ani písomkám. Obidve formy skúšania majú svoje plusy a minusy, a preto sú názory na túto otázkou rôzne. Pri písomkách máme dostatok času rozmyslieť si svoju odpoved. Mnohým ľuďom pri ústnom skúšaní prekáža aj to, že všetci spolužiaci ťa počúvajú a pozerajú sa na teba. Aj keď v realite všetci spia, alebo sa snažia naučiť päť stranové učivo za desať minút. Hoci sa to nemá robiť, pri písomkách sa dá lepšie podvádztať. Pri ústnej odpovedi nám môžu radíť kamaráti z lavíc, ale vyzerá to celkom komicky, keď ti kamoš kričí odpovede tichým spôsobom. Iba otvára ústa a ty sa snažíš vylúštiť jeho odpoveď. No pri písomke nám „ubehne očko“, alebo sme sa nafahovali, lebo nás „bolí krk.“ Písomky sú taktiež väčšinou ohlásené, takže máme dosť času na prípravu. Ale aj ústna odpoveď má svoje výhody. Ak fakt nič nevieš, ale si dobrý rečník, dá sa to vytiahnuť aspoň na štvorečku. Niektorí učitelia sa niekedy snažia trošičku pomôcť, keď už vidia, že sme úplne na dne.

Nina

100 rokov boja za nezávislosť

V dominante našej krajiny, v hlavnom meste Slovenska, sa konala od jari ďalšia zaujímavá a zvlášť výnimočná výstava na počesť vzniku Československa. Ubehlo totiž už 100 rokov od zrodu tohto štátu, ktorý je súčasťou našich národných dejín a ovplyvnil životy miliónov obyvateľov. Preto Slovenské národné múzeum a české Národní muzeum pre nás prichystali projekt, ktorý nesie názov Česko-slovenská/Slovensko-česká výstava. Práve ona sa zameriava na vznik spoločného štátu a jeho trvanie.

Expozícia upútala aj ľudí, ktorí sa o histórii priliš nezaujímajú. Svojho návštěvníka prenesla cez samotný vznik Československej republiky, všetkými bojmi, útrapami ale aj oslavou vytúženej slobody oboch národov. Ukázala, aké mali i nemali ľudia možnosti v danej dobe, faktory, vďaka ktorým sa udržiavalo bratstvo medzi nimi, ba aj dôvod, prečo sa práve táto republika rozpadla.

Dokonca aj bežný život neostal bez povšimnutia. Mnohí hostia si porovnávali vlastné oblečenie s tradičnými šatami občanov danej doby. Zaujali ich uniformy vojenských príslušníkov, domáce vybavenie, napríklad v podobe kuchynských potrieb alebo predmety určené pre detské potešenie a hry. Tiež bola možnosť zistiť sny a ambície mládeže, ako vyzeralo vzdelávanie, alebo, ktoré legendárne produkty, značky sa tu vyrábali.

No najväčšie unikáty sa predstavili v podobe významných listín. Originál Mnichovskej dohody, Viedenskej arbitráže či Pittsburgskej dohody. Výstava nám poskytla jedinečnú príležitosť vidieť tieto cenné dokumenty, ktoré zmenili história. Obohatená bola o vizuálne a audio prostriedky a celkovo ľudia mohli obdivovať viac ako 2000 predmetov.

Zanechala v nich pocit zamyslenia sa nad tým, aký odlišný, ale aj podobný je život človeka v minulosti a dnes. Na Bratislavskom hrade vzbudila pozitívny ohlas, nie len od občanov, dnes už dvoch samostatných krajín, ale aj nástavníkov zo zahraničia. Práve táto výstava bola výbornou stratégii, ako pripomenúť, že vznik Československej republiky nie je iba obyčajným momentom v národných dejinách.

Slávnostne ju otvorili 26. apríla 2018 hlavní zástupcovia Česka a Slovenska, a to prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska, český premiér Andrej Babiš a slovenský premiér Peter Pellegrini. Už 27. apríla bola dostupná pre širokú verejnosť a trvala až do 9. septembra 2018. Pokiaľ ju niekto nestihol, nemusí vešať hlavu. Presunula sa do Národného muzea k našim českým bratom, kde je sprístupnená od 28. októbra 2018 do 30. júna 2019.

Planči
foto: zúčastnení žiaci

Čo vo vás vyvolá NOSTALGIU?

Bola jediná otázka, ktorá mi stále, dookola, dosť dlhú dobu vrtala hlavou. Ved', čo už len môže tínedžerovi ako som ja, prísť nostalgické? Nostalgiu zažívam, keď navštívim staré miesto z detstva, či keď sa mi náhodne spustí pesnička, ktorá bola hitom na základnej škole. No to nie je celkom široká téma, o ktorej by sa dalo písat. Uvedomila som si, že som sa celú dobu pýtala zlú otázku. Opäť som celé dni dumala a nakoniec mi napadlo to zobrať z odlišného uhla pohľadu.

„ŽIVOT VOĽAKEDY BOL
OVEĽA POHODOVEJŠÍ,
POKOJNEJŠÍ,
BOHATŠÍ...“

Socializmus v Česko-Slovensku trval v období od roku 1948 do 1989. Väčšina našich rodičov či učiteľov sa v tomto období narodila a keď začínajú vetu frázou „Za mojich čias...“, jediné, čo nám zostáva, je iba prekrútiť očami a trpíet. Vtedy sa ponoria do hlbokej nostalgie a sťažujú sa, ako bolo všetko jednoduchšie. No majú pravdu, správny pohľad na vec?

„ZIMY BOLI STUDENÉ
S KOPAMI SNEHU,
LETÁ NEBOLI TAK
NEZNESITEĽNE
HORÚCE AKO TERAZ
A MLIEKO STÁLO DVE
KORUNY“

Pamäťam si, ako som sa raz maličká brodila bielou krajinou s rodičmi vo Vysokých Tatrách. Expedíciu sme absolvovali mesiac po udretí známej ničivej víchritce v roku 2004. Krajina bola sice smutne spustošená, no plná jagavého snehu, ktorý mi je v týchto dňoch neskutočne vzdialenosť. Teraz iba dúfam, s prekríženými prstami, že aspoň na Vianoce napadne jemný poprašok chumáčov, ktorý biedne dotvorí zimnú atmosféru.

Pamäťate si na tohtoročné Dušičky, keď svietilo slnko, pomaly padalo lístie zo stromov a vonku sa dalo prežiť v tenkej bundičke? V osiemdesiatych rokoch to avšak vyzeralo inak – snežilo, mrzlo a malé deti von bez otepľovačiek ani nepustili. Chladné počasie pri hroboch si krátili „hraním sa s ohňom“. Na ruky si liali roztopený vosk, ktorý ihneď tuhol a vytváral voskové rukavice, ktoré boli hlavnou zábavou.

Núdza nebola napríklad ani o klziská – rybníky v Kamenáči bývali vždy plné ľudí. V tejto dobe by sa človek bál, či sa neprepadne popod tenký ľad. Plochou na korčuľovanie bola taktiež samotná dlhá cestička od koľajníc, po ktorej sa dalo iba šmykať, tvorila ju hrubá vrstva ľadu.

Viete si predstaviť, že sa ráno zobudíte do takej fujavice, že kvôli závejom by sa nedalo nikam dostať? Samozrejme by sa zrušilo aj vyučovanie. Pre niektorých by to bol priam splnený sen, no v tomto našom dvadsiatom prvom storočí sa musíme uspokojoť jedine s letnými horúčavami, keď neviete ani vydržať zavretí vo vlastnej izbe. A áno, mlieko vtedy stálo dve koruny, tresku ste zohnali za tri a do kina (v ktorom premietaли skvelé politicky nezáväzné filmy z Talianska a Francúzska) ste sa dostali za päť korún. Len je potrebné k tomu prerátať vtedajšiu priemernú mesačnú mzdu v korunách.

„STÁLE SME NIEČO
ZHÁŇALI V RADOCH,
V KTORÝCH NIČ
NEBOLO.“

Dnes, keď prídeme do obchodov, nemáme nádzvu o tovar – všade je plno nahromadného oblečenia a obrovský výber z často nekvalitných surovín máme aj v potravinách. Síce ste si mohli vtedy v sobotu ráno vystáť dlhý rad na košík, no regály zívali prázdnotou. Keď sa niekde v rohu našli zatúlané Lentilky, bol jednoznačný dôvod na oslavu. Do zelovocov sa dostávali najmä prezreté hnedé banány či kubánske pomaranče. Keď dnes na školských záchodoch nie je trojvrstvový toaletný papier, ideme si oči vyplakáť, no vtedy boli známu alternatívou nastrihané noviny či naskladaný tvrdý papier.

Každému z nás sa možno dva razy stalo, že ste na ulici stretli niekoho s rovnakým kusom oblečenia. Nad touto ojedineľnosťou sa maximálne pousmejete a pochválite vkus toho druhého, no za socializmu boli takéto momenty bežné. Veci boli veľmi podobné, škaredé a nekvalitné. Záchrana pre vás predstavovali kamarátky, s ktorými ste si vymieňali veci na diskotékky. Za frajerku ste boli považované vtedy, keď ste mali šnúrky do topánok zladené so svietiacou žltým alebo cyklámenovo ružovým pulóvrom z Maďarska. No, keď ste chceli byť na stužkovej za originálne hviezdy, museli ste si jednoducho kúpiť látku, z ktorej vám babka ušila šaty. A podobne vám babka cez zimu uštrikovala šál či sveter.

„TO, ČO BOLO
SAMOZREJMOSŤOU, JE
DNES PRE NIEKTORÝCH
NEPREDSTAVITEĽNÉ.“

Na začiatku roka ste nakráčali do školy iba so školskou taškou, do ktorej vám nahádzali možné aj nemožné – všetky potrebné zošity, knihy, farbičky – za ktoré ste nemuseli zaplatiť ani korunu. Štát sa na prvý pohľad o všetko postaral, dal ľuďom všetko základné, no pýtať viac si nemohli. Keď niekoho zasiahol kašík/soplík, doktor vás hneď ošetril, lekárnik vám sprostredkoval pomocou receptu všetky lieky, taktiež bez plateenia. Dnes vysedávate niekolko hodín v čakárni, miniete čas aj peniaze a niekedy sa vám ani neujde poradové číslo. Doktor „Internet“ vám potom stanoví do dvoch sekúnd mučivú diagnózu a po svete sa vláči čoraz viac hypochondrov.

Najbežnejšou samozrejmosťou bola práca. Všetci museli robiť a bezdomovcov bolo minimum. Ak ste boli nezamestnaní, štát o vás nemal prehľad, automaticky ste boli podezriví a išli po vás policajti.

„NEBOLI MOBILY,
NEMUSELI SME SA
RODIČOM HLÁSIŤ, TAKŽE
TO BOLA SLOBODA
V NESLOBODE“

Celé dni sme trávili vonku, rodičia sa o svoje deti nebáli, neboli problém ich nechať bez dozoru. Áut veľa nechodoilo, nemalo ich čo zrazit. Najvernejšie priateľstvá sa stretávali na preliezach pred bytovkami, kde trávili najviac času. Ľudia mali na všetko čas, žiadnen stres, nikam sa neponáhľali a život si užívali. Ked sa ale zamyslíme, ľudia ten čas nemohli nijako výnimočne vyplniť, pretože cestovanie bolo nedostupné. No kedže nič také nepoznali, ani im to nechýbal.

„CHCELI RIADIŤ, MAŤ
KONTROLU, NEPUSTILI
NÁS ZA HRANICE, ABY
SME NEVIDELI, AKO SA
ŽILO INDE, ABY SME TO
NECHCELI.“

Necestovalo sa, neboli moderné technológie a neboli veľký priestor na zábavu, dovolené boli iba každoročné aktivity schválené štátom. Napríklad Spartakiáda, ktorá spájala celý národ a nútila ľudí všetkých generácií k pohybu. Hromadné cvičenie, ktoré bolo pastvou pre oči, sa pripravovalo celý rok, dokonalosť musela byť na prvom mieste, pretože celá republika knej mala prístup v televízii, v ktorej boli až štyri dovolené stanice.

Niečo sa nám v inej podobe predsa len zachovalo – pionierske tábory. Predstavovali dnešné letné tábory, len v komunistickej idei. Boli veľmi podobné – ráno sa deti museli poddať budíku, ustlať, upratať izby a bežať na raňajky. Vzhľad a poriadok na izbe sa bodoval, nikto sa nenudil vďaka pripravenému programu, súťažiam a večernom vysedávaní pri vatre (myslím tým reálnu obrovskú vatru, nie malý, rýchlo založený ohník), kde vznikali prvé priateľstvá či lásky. Avšak, v pionierskych taboroch nemali moc animátori, ale pionierski vedúci, a všetko bolo opäť zadarmo. Rodičia dostali len poukážku na dvojtýždňový výlet v prírode, meste, či ojedinele v zahraničí, o cestu, ubytke a stravu sa starala nemuseli, stačilo len dieťa nabaliť a začať dovolenkou.

No jednoznačne najväčšiu šou predstavovali prvomájové sprievody. V deň oslav sviatku práce boli mestá plné ľudí a hudby. Doprava bola pozastavená, zovšadial bol vidieť transparenty, mávatká rozličného dizajnu a ľudí skandujúcich: „Nech žije prvý máj!“. Školy sa prezentovali pionierskou či zväzáckou rovnošatou, ktorá musela byť za každých okolností vidieť, preto bolo bežné, že polovica ľudí prechladla. No ked ste sa rozhodli neukázať, automaticky ste bojkotovali tento sviatok, čo vám rozhodne do kariet nehralo.

„JE TO TAKÉ KRÁSNE,
ŽE KEĎ TO ČLOVEK
PREFLÁKA, MÁ MU BYŤ
ZA ČÍM ĽUTO.“

Ked' sa zahľadíte na našu školu zvonka, myslíte si, že sa určite nenájde jediná vec, ktorá by sa na nej zmenila. No opak je pravdou. Na stredných školách bol odlišný život – žiaci do nej chodili oveľa radšej vďaka priateľstvám. Stále platí to, že s kým si v prvom ročníku sadneš do lavice, ten fa tak ľahko neopustí a po celé štyri roky ti bude najvernejším spoločníkom. No v dobe bez sociálnych sietí ste si mohli všetko vyrozprávať jedine tvárou v tvár. Preto bol kolektívny život oveľa rozšírenejší, napomáhal mu aj všetky spoločenské akcie ako majálesy, juniálesy či školské diskotéky, ktoré boli organizované každý mesiac. Populárne boli aj diskotékovo-dialógové kluby, kde chalani hrali do podmazu muziku, jednoducho sa rozprávalo a aj čítaло.

Ďalšou rozdielnosťou napríklad bolo, že stužkovú mali všetky maturitné triedy spoločnú. Všetci sa navzájom oveľa lepšie poznali, každý jeden sa považoval za spolužiaka... Malo to svoje čaro. Taktiež bola verejná rozlúčka so školou na vysokej kultúrnej úrovni – maturanti robili nezabudnuteľný program pre celú školu, prezliekali sa do masiek a aj talenty z canticy chodili po škole a spievali. A dozvuky? Nič také neexistovalo. V móde bol banket, oficiálna

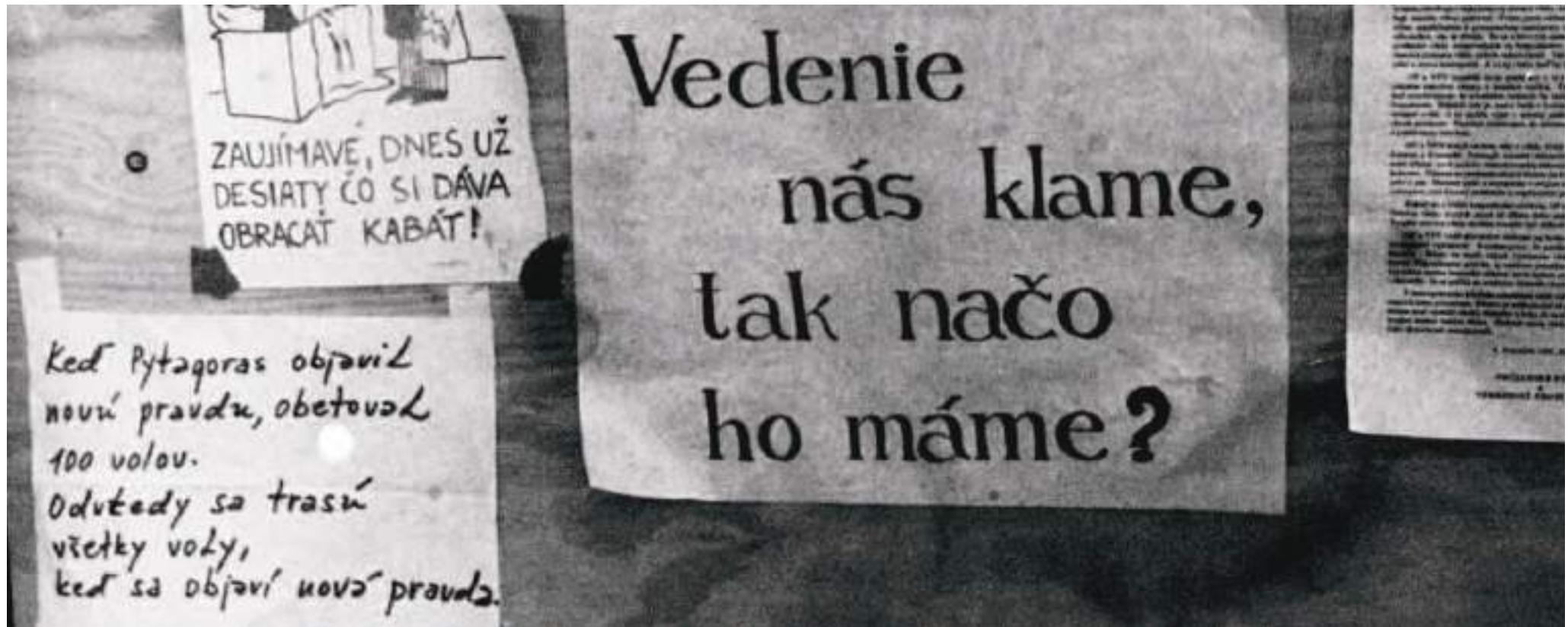
rozlúčka, kde sa pozvali aj triedni učitelia, všetci sa vyfintili do banketových šiat a spoločne sa oslavovalo.

Voľný čas sa dal vyplniť aj povinnými školskými brigádami (pozor, platenými!!), kedy sa chodilo na dva týždne väčšinou okopávať či Oberať hrozno. No aj tak bolo najobľúbenejšou činnosťou ohadzovanie sa paradajkami. Škola nemala problém zútluniť gymnazistom svoje miesto a dovolili im pomaľovať stenu, nazvanú „detským nebom“. Chystal sa aj poobedný program, kreslenie, športové súťaže pre deti z detskeho domova, natierali preliezky a čistili pieskoviská. To všetko s entuziazmom.

V zime, keď sa učitelia nechali uprosiť, dovolili žiakom prespať v telocvični. Dlhé večery sa niesli v znamení strašidelných príbehov a upevňovaní vzťahov, no najväčší zážitok bol, keď sa z ihriska stala ľadová plocha nalievaním vody a všetci sa spoločne pri pozorovaní jagavých hviezd korčuľovali.

Žilo sa tak trochu inak ako dnes. Stredné školy však boli, aj sú, najkrajším obdobím v živote človeka. Ó, a Blesk vychádzal každý mesiac.

„TIMEJ, JA SI MYSLÍM,
ŽE KE BY TÍ KOMUNISTI
NEPOSTAVIA ŠKAREDÚ
VLAKOVÚ STANICU
V BRATISLAVE, TAK
NA SLOVENSKU NIČ
NEMÁME.“

Nič nikdy nie je iba čierne, alebo biele. Obdobie socializmu sa mnohým spája s dvojtvárnosťou, peknými, no aj ničivými spomienkami. Mnohokrát sa stáva, že nás staršie ročníky nevedia pochopiť, vraj sme iní. No jedno máme spoločné – narodili sme sa do určitej doby, ktorú si nevyberáme, ktorá nás formuje a ovplyvňuje. Nám mladým je táto doba neskutočne vzdialená, preto by sme sa mali vzájomne rešpektovať. Od teraz sa všetci skúsmo prestať zaoberať tvrdо ovládanou minulosťou, neutápať sa v nostalgii, ale sústrediť na pestrejšiu, slobodnejšiu prítomnosť, lebo sa ani nenazdáme a my budeme tí záhadní, pre budúcu generáciu nepoznaní.

Timea

foto: učitelia a žiaci ŠGJH

Kde hľať čierne diery na mapách?

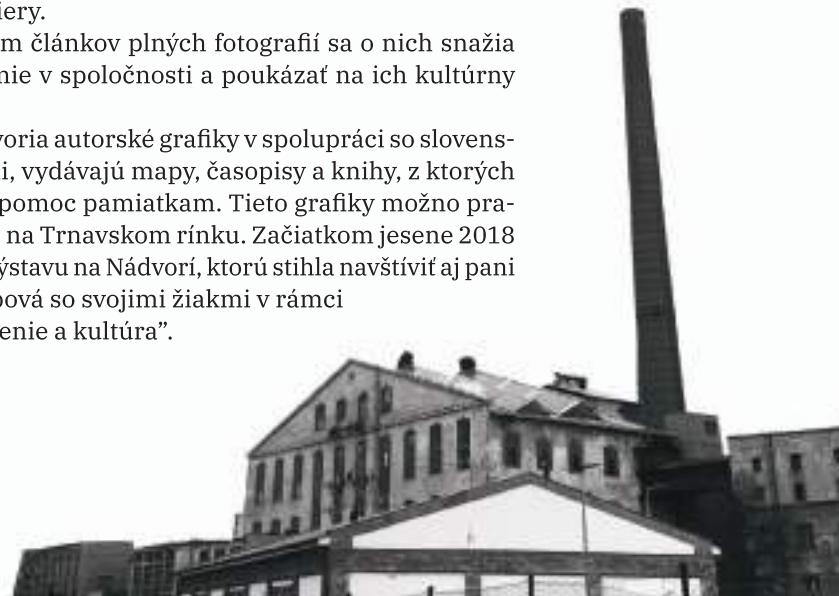
Trnavský cukrovar, Figaro či Bellušov vodojem – čo majú všetky tieto miesta spoločné? Nie sú to len dominanty Trnavy.

Je v nich kus história nášho mesta a patria k industriálnym pamiatkam Slovenska. Projekt Čierne diery sa snaží takéto miesta spopularizovať!

Naprieč celým Slovenskom sú desiatky starých tovární, banií a stratených sídiel. Chátrajúce čakajú na svoj, zväčša nie šťastný osud, aj napriek tomu, že v minulosti veľmi výrazne ovplyvňovali životy obyvateľov jednotlivých regiónov. Skupina ľudí z Čiernych dier cestuje po Slovensku a objavuje zabudnuté poklady našej priemyselnej architektúry – nimi zvané čierne diery.

Prostredníctvom článkov plných fotografií sa o nich snažia zvýšiť povedomie v spoločnosti a poukázať na ich kultúrny význam.

Okrem iného tvoria autorské grafiky v spolupráci so slovenskými umelcami, vydávajú mapy, časopisy a knihy, z ktorých zisk putuje na pomoc pamiatkam. Tieto grafiky možno pravidelne nájsť aj na Trnavskom rinku. Začiatkom jesene 2018 mali dokonca výstavu na Nádvorí, ktorú stihla navštíviť aj paní profesorka Rybová so svojimi žiakmi v rámci predmetu "umenie a kultúra".

V roku 2017 vydali mapu technických pamiatok Trnavy, v ktorej nájdete 46 objektov s peknými ilustráciami, textom a súradnicami. Aj pomocou nej sa môžete dozvedieť veľa zaujímavých informácií o Trnave.

Zatiaľ vydali mapy technických pamiatok Bratislavky, Trnavy, Prešova, Banskej Bystrice a Žiliny, za ktoré dostal grafický dizajnér Ondrej Gavalda Národnú cenu za dizajn v kategórii Dizajn s pridanou hodnotou.

Na ich webe www.ciernediery.sk nájdete všetky doposiaľ zmapované pamiatky spoločne s ich historiou, ktorou sú fotiek a zaujímavostí.

Úzko spolupracujú aj s Denníkom N a v roku 2017 dokonca vydali špeciálne číslo Magazínu N venované Čiernym dieram.

Knihy, ktoré nájdeš v škole

Školská knižnica v suteréne pri skrinkách ukrýva aj takéto poklady.

Vylúčení

Artur Domostawski

Kniha Vylúčení opisuje jednu z najhorších civilizačných chorôb – fatálnu chudobu - očami ľudí, pre ktorých je každodennou realitou. V rozsahu približne 500 strán autor precestuje najrôznejšie kúty sveta a v každom z nich nám ukáže, ako môže vyzerat ľudské utrpenie v 21. storočí a zárodkom kolkých problémov môže byť nedostatok či diskriminácia. „Vylúčení“ - to sú celé komunity ľudí žijúcich na okraji spoločnosti. S menami, príbehmi, rodinami a minulosťou opisujú život svoj alebo svojej komunity. Tento obraz autor dopĺňa svojimi postrehmi, názormi a úvahami. Všetky udalosti sú, nanešťastie, reálne a vďaka konkrétnym dátumom, miestam a menám je celá kniha chvíľami až príliš hmatateľná. Všetko je vykreslené bez cenzúry, filtrov, naho a neskutočne drsne.

Donúti vás zamyslieť sa, položiť si množstvo otázok a snáď vám aspoň trochu zmení pohľad na svet. Odporúčam každému, kto má silný žalúdok a netrpí nočnými morami, lebo pre nás sú vykreslené udalosti niečo, čoho hrôzu či dosah si ani len nevieme predstaviť. A práve preto stojí za to sa prebojovať stranami až do konca. Pokiaľ to zvládnete, zase budete o krok bližšie k poznaniu skutočného sveta. Nie toho, čo na nás kričí z letákov cestovných kancelárií, pohľadníc a reklám, ale takého, ktorý ticho čupí v kúte a čaká, kým si ho všimneme a zmeníme.

Júlia

ZLO

Anton Heretik

Autorom tohto drobného diela je profesor klinickej a forenznnej psychológie Anton Heretik, ktorý niekoľko rokov pôsobil ako súdny znalec. Jeho úlohou bolo „bližšie spoznať“ vrahov, pochopiť ich a odhaliť motív ich činov. Rozhodol sa s verejnoscou podeliť o tieto najzaujímavejšie prípady, či už z oblasti neopäťovanej lásky, schizofrénie alebo kanibalizmu. Kniha je pútavu písaná, no niekedy sa vám až pozastavuje mysel nad niektorými situáciami. Vidíte, že osoby môžu byť na prvý pohľad odlišné, avšak všetkých spája jedna vec, z ktorej vyplýva, že „za istých okolností sa môže stať vrahom každý z nás.“

Timea

Eli, Eli

Wojciech Tochman

Táto kniha je pre mňa príčinou zlomeného srdca, emočne ťažšieho nasledujúceho týždňa po prečítaní knihy a najmä dôvodom úvah a zamysliení sa nad mojím správaním. Všetkým, ktorí sa rozhodnete Eli, Eli precítať, garantujem nový pohľad na svet. Kniha vás prenesie do prostredia Filipín, ktoré však nepoznáte. To, čo je pre nás „zrútením sveta“, by bolo pre tamojších obyvateľov luxusom. Knižka podáva na stoštyridsiatich stranach svet chudoby, biedy a utrpenia úprimne a narovinu. Dospelí ľudia, deti, starci a tehotné ženy, prespávajúci na cintorínoch Filipín bez potravy, ani len nesnívajúci o akejkoľvek zdravotnej starostlivosti, vám už nikdy nedovolia byť osobou, ktorou ste do prečítania tejto knihy boli.

Saša

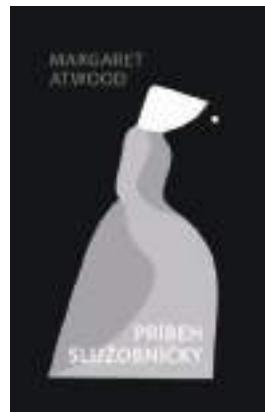

Príbeh služobníčky

Margaret Atwood

Príbeh odohrávajúci sa v alternatívnej budúcnosti na území USA postihnutej ekologickými katastrofami. Neplodnosť väčšiny žien vyvrcholila do veľkého nepomeru medzi pôrodnosťou a úmrtnosťou obyvateľstva. Vláda sa preto rozhodla zaviesť nový systém, v ktorom má každá žena svoje poslanie. Plodné ženy, zvané Služobníčky, sú priradované do vyššie postavených rodín s neplodnými Manželkami, kde sú nútené priviesť na svet potomstvo. Ako sa zo slobodných občianok Spojených štátov stali chodiace maternice? Príbeh služobníčky rozpráva životný príbeh jednej z nich. Z klasického života modernej ženy sa dostávame k štátnemu prevratu, po ktorom boli ženám odopreté všetky práva. Trošku pomalšie, no napriek tomu stále veľmi pútavé čítanie. V roku 2017 vyšiel rovnomenný seriál natočený podľa knižnej predlohy, ktorý sa teší veľkému úspechu.

Katka

literárna
príloha

KNIŽNICA OTVORENÁ

pondelok
streda
štvrtek

10:30 - 10:50

kontakt: Mgr. Janka Žáková

Jedna

zima

môjho

života

Stáli sme na rušnom nástupišti a snežilo. Bolo sice chladno, no do našej bubliny neprenikol ani chlad, ani hluk. Bolo nám skvelo. Vedela som sice, že takto to už dlho nebudem môcť skrývať, no aj tak som si bola istá, že ešte chvíľu sa nám podarí vyvračať všetky podezreňia. Najmä moja najlepšia kamarátka Peťa začínala mať podezrenie, že niečo spolu máme. Nebolo to o tom, že by som jej to nechcela povedať, lebo by sa hnevala, nepriala nám to, alebo by sa mi smiala. Nebolo to ani preto, že by som sa zaňho hanbila. Bolo to preto, že bol o dosť mladší a obaja sme si uvedomovali, aký rozruch by to vyvolalo medzi našimi priateľmi.

Spoznali sme sa v klube, kam sme s kamarátkami chodili každý piatok večer. Boli sme tam aj tesne po začiatku školského roka. Akože sa odreagovať, zatancovať si, ponadávať na začínajúcu rutinu školy a končiacu sa slobodu leta. Práve som stála pri bare, keď som ho zbadala. Bol krásny a svojou výškou vytríchal z davu, vyzeral ako môj ročník. Tak sme sa začali rozprávať. Vela. A bolo nám fajn. Zostali sme tam aj potom, čo moji kamoši odišli. Rozprávali sme sa, akoby sme sa poznali celý život. Bolo to skvelé. Také osviežujúce. Dozvedela som sa, že sa pristáhal len nedávno, a že to tu veľmi nepozná, a tak sa chcel stretnúť s novými ľuďmi a tento klub mu prišiel ako skvelý nápad. Ja som mu to schvalovala, lebo aj my sme tu našli troch členov našej partie. Neskôr sa rozprávanie pretavilo do nepatrých, akoby nechcených dotykov, žiadostivých pohľadov a tesne pred zatváračkou aj do bozkov. Sladkých, väsnívych, opojných, omamných, od ktorých sa človek ľahko stane závislým. Keď zatvorili klub, šli sme sa prejsť po meste. Ruka v ruke

sme sa prechádzali, až kým nezačalo vychádzať slnko. Nechápali sme, ako mohol čas uletieť tak rýchlo, no keď sme stáli na zastávke autobusu MHD a lúčili sme sa, slúbili sme si, že sa tu stretnem aj budúci piatok. No nakoniec sme nemuseli čakať až tak dlho...

Od nášho rozlúčenia som ho nemohla dostať z hlavy. Bol ako droga. Aj keď som ho spoznala len pred päť hodinami, mala som pocit, že ho poznám snáď odjakživa.

V sobotu večer mi volala Peťa a pýtala sa ma, ako to celé dopadlo. Nechcela som sa podeliť o svoje tajomstvo, čo bolo zvláštne, lebo Peťa je moja najlepšia kamoška. Vždy som jej povedala aj tie najtrápnejšie, najnepodstatnejšie, najstrašnejšie či najzraňujúcejšie veci. Vedela o mne všetko. A aj ja o nej. No toto som jej povedať jednoducho nedokázala. Tak som to uhrala na to, že sme sa ešte chvíľu rozprávali, zatancovali si a potom sme šli domov. Fakt netuším, čo to do mňa vošlo.

V pondelok, tesne po príchode do školy, som pocítila zvláštny pocit. Poobzerala som sa, či tam nie je niekto známy. No takýto pocit som nemala pri nikom okrem... toho záhadného chlapca z klubu, chlapca menom Adam. Ako sme schádzali po schodoch do šatne, pocítila som na ramene čiusi ruku. Bola jeho. Nemohla som tomu uveriť. S výskotom som ho objala. Keď v ňom aj kamaráti spoznali chlapca z klubu, predstavila som ich a všetci sme boli zvedaví, čo tu robí. Vraj sem prestúpil z bývalej školy a my sme sa šli potrhat, aby sme zistili, do ktorej triedy ho zaradili. Dúfala som, že k nám, do bécky. No trieda, ktorú povedal, zaskočila celú partiú. V prvom rade to bol asi zmätok. Potom smútok, prekvapenie, doplnované čistým

zúfalstvom, nakoľko som len nedávno riešila s mojimi kamoškami, že chodí s chalanom mladším o viac ako päť mesiacov je čistá smrť. A on bol mladší o dva roky! No aj tak som bola presvedčená, že tento chlapec mi učaroval. Samozrejme, ponúkla som mu, že ak bude čokoľvek potrebovať, nech nás kontaktuje a dala som mu svoje číslo. Ako obarená som sa s ním na rozlúčku objala, ostatní mu zamávali a vydali sme sa do triedy. Neviem sice, ako je možné, že si nik nevšimol náhlu zmenu nálady v mojej tvári, no bola som za to neskutočne vdačná.

Časom sme sa začali stretávať častejšie. S partiou, potom sme dlho zostávali sami. Kradli sme si chvíľky, kedy sme sa mohli slobodne dotýkať, bozkávať a vyznávať si svoje city. A keď mi asi po troch mesiacoch tajných stretnutíach v škole na odľahlej chodbe, náhodných stretnutiach v meste a doučovaní u nás alebo u nich doma povedal, že to, čo ku mne cíti, nie je len pobláznenie, ale láska, moje srdce vyskočilo z hrude. Vedela som, že uňho bude v bezpečí. A tak sme pokračovali v tajných schôdzkach aj napriek podozreniam a nepríjemnému klamaniu našim kamarátom.

Keď prišiel vlak, nedobrovoľne sme sa od seba odlepili a nastúpili sme. Vlak bol poloprázdyny, nakoľko bol druhý január a všetci, teda takmer všetci, trávili prázdninový čas s rodinou. My sme šli na lyžovačku do jednej z mnohých vyhodených chát vo Vysokých Tatrách, ktoré vlastnil jeho otec. Šli sme sice viacerí z našej party, vlastne všetci, ktorí neboli mimo domu. My sme však šli o dva dni skôr. Chceli sme si to užiť sami. Na chate to bolo neuveriteľné. Bola luxusná ako 5-hviezdičkový hotel. Celý večer sme sa rozprávali, smiali sa

a užívali si voľnosť tejto chvíle. Na druhý deň sme šli na svah, vyšantili sme sa a neskutočne zmoreni sme sa vysmievali z pádov a trapasov toho druhého. Keď okolo deviatej večer zaparkoval na príjazdovej ceste veľký taxík s logom hotela, celí natešení sme sa zvitali so zvyškom partie. Rozprávali sme sa dlho do noci, nakoľko sme sa nevideli vyše dvoch týždňov. Nespomínam si, kedy som bola šťastnejšia.

Okolo štvrtéj ráno som sa zbudila na prichádzajúce auto. Malo taktiež nálepku hotela, no nevedela som, kto by mohol prísť takto neskoro. Alebo skôr skoro. Tak som v okne chvílu čakala, čo sa bude diať, a keď som videla Adama, ako otvára dvere a podáva ruku mladému, veľmi peknému dievčaťu asi v jeho veku, pichlo ma pri srdci. No verila som mu. Taxík odišiel a oni sa objímalí. Dlho a intenzívne. Ako sme sa zvykli objímať my. Vôbec som nechápala. No rozhodla som sa, že si pôjdem ľahnúť a ráno sa na to opýtam, keď zrazu Adam chytil tvár dievčaťa do rúk a vtísol jej na pery vášnivý bozk. Vtedy som úplne zamrzla. Nemo som zízala z okna, až som zabudla na nenápadnosť a hlučne som plesla rukou po okne, čo upútalo pozornosť zaľúbencov. Adamov pohľad ma sklamal ešte viac. Nevidela som v ňom lútost, ale hnev. Číry hnev, z ktorého ma mrazilo. Dievča sa ho niečo opýталo, on odpovedal, neodvracajúc nahnevaný pohľad odo mňa a ona sa na mňa pozrela pohľadom, ktorý dokazoval, že vyhrala. že ona je tá, ktorú si vybral. Bola som na dne. Zatiahla som záves a odtackala sa späť do posteľ.

Nemohla som spať. Rozmýšľala som, kde sa stala chyba. Ved' ešte pred párom hodinami nám bolo skvelo. Rozplakala som sa. Musela som plakať veľmi

hlasno, lebo som zobudila Peťu. Už som jej však nemohla ďalej klamať a preto, keď sa ma opýtala, prečo pläčem, povedala som jej všetko. Ako to celé začalo, prečo sme to tajili, kam sa to až dostalo a ako to skončilo. Peťa počúvala s otvorenými ústami a prikyvovala. Keď som dohovorila, objala ma a nechala ma vyplakať. Presne, ako som čakala. Nehnivala sa a chápala, prečo som jej to nepovedala. Keď som sa trochu upokojila, navrhla mi, nech si to s Adamom vysvetlíme a ak to bude zlé, zbalíme sa a odídeme. Ja som však už v duchu tušila, že dobré to určite nebude.

Ráno nasledujúceho dňa som sa vybrala von na terasu trochu si prevetrať hlavu. Vedela som, že sa tam stretnem s Adamom, ktorý tam chodil vždy pred raňajkami. Keď som počula, ako sa za mnou otvárajú posuvné dvere, mala som čo robiť, aby som udržala slzy na krajičku. No otočila som sa, aby som čelila jeho nahnevanému pohľadu. No po hneve nebolo ani stopy. Začal sa ospravedlňovať, no ja som sa nenechala nachytať a pýtala som si vysvetlenie. Keď sa mi asi po pol hodine priznal, že to bola jeho bývalá, všetky emócie z predošej noci vo mne vyvreli a vlepila som mu facku. Bol zaskočený, no akoby ho moja facka vyprovokovala a pokračoval v priznaní. To, čo povedal potom, ma úplne ochromilo. Vraj ju lúbil viac a ja som bola len náplasť. Nezmohla som sa ani na slovo. Stála som tam s otvorenými ústami, a cítila som, ako ma na lící pália slzy. Adam sa otočil a odišiel bez jediného slova, bez jediného pohľadu. Stála som tam a dávala si dve a dve dokopy. Raz mi sice spomenal bývalú, ktorá mu veľmi ubližila, no nemyslela som si, že by bol schopný sa k nej ešte niekedy vrátiť.

autor: Mirka

Po chvíli ma z premýšľania a sebaútosti vytrhla Peťa, ktorá sa mi aj s ďalšími ľuďmi z partie ponáhľala na pomoc. Nik sa nič nepýtal a rýchlo ma objali. Všetci tento výstup videli. A Peťa ich zasvätila do detailov minulej noci. Ja som tam stála a plakala zakvačená do niečej bundy. Bolo to ako zlý sen. No kamaráti ma podržali, všetci do jedného sa pobalili a z chaty odišli so mnou.

Cestou domov sme boli väčšinou tičo. Sedela som medzi Peťou a Danom, o ktorého som sa opierala. Bola som taká unavená od pláču a všetkého, čo sa stalo, až som zaspala. Keď som sa prebrala, nechala som zavreté oči a počúvala som, o čom sa moji priatelia rozprávajú. Zväčša ma ľutovali a dohadovali sa, prečo som im o tom nepovedala.

Keď som dorazila domov, rodičia neboľi doma. Iba brat, ktorého môj príchod očividne zaskočil. S bratom sme mali veľmi dobrý vzťah, no pravdu som si nechala pre seba a presvedčala som ho, že sme sa tam veľmi nebavili. Nevyzeral veľmi presvedčený, no nechal to tak.

A ja som si uvedomila, že lásku, po ktorej som tak dlho túžila a ktorú som videla iba vo vzťahu s Adamom, som mala celú dobu pod nosom, v podobe lásky a podpory od priateľov. A vlastne aj rodiny. Pretože bratova nedôvera k našej výhovorke tiež odzrkadľovala, ako veľa preňho znamenám. Vedela som, že to bude bolieť. Asi dlho, pretože som Adama ľubia. A veľmi. No všetko mi to pomôžu prekonať moju najbližšiu, ktorých lásku som brala za takú sa-mozrejmú, až som na ňu zabúdala. A vedela som, že aj napriek bolesti to bude všetko dobré.

Citrónové muffiny

Tieto koláčiky má rád naozaj asi každý, no najmä ženy, ktoré nechcú stráviť nad plechom koláčikov pol dňa. Muffinky. Možno nie až tak tradične vianočné, no kreativite sa medze nekladú, a preto aj tieto muffinky môžu konkurovať tým klasickým vianočným dobrôtkam.

Budeme potrebovať:

- 100g hladkej múky
- 100g polohrubej múky
- 1 vanilkový puding
- 3 ČL kypriaceho prášku
- 160g cukru
- 170g masla
- 3 vajcia
- štipka soli
- 2 lyžice nastrúhanej citrónovej kôry
- 2 lyžice citrónovej šťavy
- 4 lyžice ovocnej šťavy

TIP

Vrch ozdobte krémom.
Celé muffinky tak budú štavnatejšie.

Na prípravu krému potrebujeme:

- mascarpone
- šľahačková smotana
- práškový cukor
- vanilka
- pár kvapiek citrónovej šťavy

1

Vyšľaháme vajíčka s cukrom.

2

Pridáme múku, šťavu a zvyšné suroviny.

3

Vláčnym cestom naplníme košíčky na muffinky asi do 2/3.

4

Pečieme pri 185° približne 25 minút.

Dúfam, že sa vám tento recept zapáči.

Dobrú chut'!

Veronika

Justin Hofman

Plast či planéta?

Plasty sa vyšvihli spomedzi všetkých materiálov pomerne rýchlo a stali sa neodmysliteľnou súčasťou nášho života. Naša (nad)spotreba však pomaly, ale isto speje k vážnym problémom.

Za posledné storočie (plasty boli objavené v 19. storočí) sa z obyčajného materiálu stal masívne využívaný syntetický odpad. Od roku 1950 sme vyprodukovali 9,2 bilióna ton plastov. Recyklovanie sa stáva medzi obyvateľstvom čím ďalej tým populárnejším (aj v našej škole sa momentálne pracuje s touto myšlienkovou a jej realizáciou). Zamyslieť by sme sa ale sprvu mali nad ich produkciou, kolko odpadu vyprodukujeme na osobu, pretože vzhľadom na ich enormné množstvo, práve ony často nebývajú ani recyklované. Skončia ako elementy znečistujúce naše prostredie, ničia prirodzené ekosystémy zvierat a rastlín.

Čo si vyberieme? Plast či planétu? Okolo 40% plastov je jednorazových: slamky, plastové taniere, debničky, fólie a podobne. Keby sme obmedzili aspoň tieto jednorazové plasty na minimum, prípadne celkovo ukončili jeho používanie, náš dopad na životné prostredie by sa stal niekolkokrát menším. Návod ako obmedziť plasty v každodennom živote nájdete na stránke Nového Blesku.

Daniel Müller

T. Mayya

zdroj: IMDb

A Plastic Ocean

Film, ktorý je podľa mňa nutné vidieť, vzhľadom na dnešnú dobu. Neuvedomíme si dopad našich činov, pokiaľ ich neuvidíme na vlastné oči. Pátranie novinára Craiga Leesona po modrej veľrybe je sprevádzané tonami plastov, ktoré voľne plávajú vo vode. Naozaj nechutným, alarmujúcim faktom bolo nájdenie plastového odpadu v Mariánskej priekope, v hĺbke 36-tisíc stôp. Film však okrem znepokojujúcej reality predstavuje mnohé riešenia, ako prejsť na životný štýl bez odpadu.

Saša

skoro

HUMORNÉ OKIENKO

Stávajú sa naši profesori nudnejšími, alebo sú len žiaci leniví si ich výroky zapisovať? Skúsme to zistiť! Pomôžte spolužiakom z našej redakcie a zapisujte si najlepšie hlášky z hodín. Raz za čas za vami prídeme a spoločne dámme túto rubriku „doporádku“!

P1: Zháňam Mor od Camusa, nemáš to náhodou?
P2: Nie, ja mám len Choleru od Nižnanského.

P: Písomky som neopravila, pretože mi z nich došlo zle.

P: Kto vám ešte chýba?
Ž: Mne už nikto.
P: Kika...chýba?
Ž: No mne nie. Ale chýba.

Ž1: Adam! Napni tie prsa!
Ž2: Ne, to tričko si vážim.

P: Vymenuj nejaké písomné pramene.
Ž: Patrí tam súkromná tlač....
P: Tú si môžeš robiť doma v tej malej miestnosti.

P: Patrik, okamžite si pod' sadnút do prvej lavice, inak pôjdeš za katedru a ja si sadnem na teba.

o Bernolákovom slováre

Ž: Ako mohol niečo prerábať 7-krát?
P: Poviem ti po tvojom ôsmom dieťati.

P: Teraz som vám tu poskytla až dve barličky.
Ž: No mne by pri tomto príklade ani vozík nepomohol.

Zo života takmer absolventa

Bol som poverený úlohou, aby som napísal tento článok. Mal som na to viac ako mesiac. Hádajte, kto si to celé nechal na posledný večer pred deadlinom?

Začнем úplne od začiatku. Môj 1. ročník začal celkom úsmevne. Prvý deň v škole, prvý kontakt s triedou, so spolužiakmi. Pamätam si to ako dnes, bolo presne 7:45, keď nás už zopár sedelo v triede (samozrejme, bez slova) a zrazu sa ku mne rútil jeden chalan. Vedel som, že si ide sadnúť ku mne. Hneď mi prebehlo hlavou milión myšlienok, ako sa s ním pozdravím, predstavím sa a začneme konverzáciu. No, nestalo sa. Moja introvertná stránka sa prejavila v plnej paráde a ja som zo seba dostał len jediný zvuk. Odpoveď na jeho otázku, či je tu voľné, znala: äh. Cely deň sme spolu neprehovorili a naše tajné identity sme odhalili, až keď sme sa podpisovali nášmu triednemu profesorovi Kmetovi na zoznam. A prosím pekne, aby toho nebolo málo. Zozadu ma niekto poklopal po rameni, otočil som sa a za mnou sedel ďalší chalan. Podal mi ruku a ja som mu ju, samozrejme, podal tiež (to som ešte zvládol), predstavil sa mi a elementárna slušnosť káže predstaviť sa tiež. No hádajte, čo spravil 15-ročný Radko. Usmial som sa a bez slova som sa otočil naspäť. Po prvom dni v škole som mal chuť prestúpiť, bolo mi to fakt jedno. Môj

osud bol spečatený, mysel som si. Ale keďže nie sme v Amerike, nezaradil som sa hneď medzi lúzrov. Nový deň, nové ja. Chyby som napravil a začal strednú školu odznovu. Nebudeme si klamať, prvé týždne, ba mesiace, neboli vôbec ľahké. Prvé písomky, skúšania, previerky, testovania. Môj edupage vyzeral skôr ako variácie známok od 1 po 5, než žiacka knižka gymnazistu. Prešli sme si prvými skúškami ohňom, málinko sa zoznámili medzi sebou ako spolužiaci, preskúmali labyrinth zvaný Športové gymnázium.

Clovek by povedal, že po mojom prvom dni budem chodiť s kapucňou na hlave a skrývať sa za rohom. No nie. Z introverta sa stal presný opak a zorganizoval som vianočný večierok. Dovolím si tvrdiť, že tu sme sa stali kolektívom, dali si darčeky zaspievali si za doprovodu harmoniky nášho triedneho profesora, zatancovali si a takéto milé posedenie sa stalo našou triednou tradíciou. Ten to rok nás čaká už štvrté pokračovanie. Nedá mi nespomenúť naše koncoročné výlety. Od múzeí, cez túry a jaskyne, až po splav Hrona. Áno, čítate dobre. Boli sme ako trieda na splave. Úžasná

skúsenosť, ktorú odporúčam každému. Všetky koncoročne výlety by som zhodnotil viac ako nadpriemerné a je mi lúto, že už ako štvrtáci na žiadnen nepôjdeme (ale kto vie).

Naše výlety ale nekončili len na Slovensku. Neraz sme sa dostali aj za hranice. Napríklad taký Londýn. To bolo niečo úžasné. Cesta sice trvala viac ako 20 hodín, ale so správnymi ľuďmi po boku sa menilo cestovanie na úžasný zážitok, ktorý by som si kedykoľvek bez mihnutia oka rád zopakoval. Boli sme "hodení" do rodín a báli sme sa, čo príde. Nakoniec sa však ukázalo, že nás pridelili do milej arabskej rodiny. Ešte doteraz veľmi radi spomíname na naše prvé chvíle. Museli sme v ich dome chodiť bosí a na večeri sme dostali kopček zmrzliny, naložený Arabkinými rukami. :D Týždeň v Anglicku ubehol ako voda a nám zostali spomienky na celý život. Ani nie mesiac dozadu sme mali stužkovú a poviem vám, jednoznačne najlepšia noc, akú som zažil a budeme na ňu ešte veľmi dlho spomínať. Prišlo aj pomerne dosť učiteľov, ktorých sme veru nenechali len tak sedieť a vytancovali sme ich (nielen my ich, ale aj oni nás) do

sýtosti. Pospomínali sme, natlačili sme sa výborným jedlom a žili až do svitania. Teraz už som "velký" štvrták a maturita klope na dvere. Zmenil sa nám rozvrh, ostali len maturitné predmety. U mňa napríklad taká matematika. Z neškodnej dvojhodinovky sa stalo obľudné desathodinové monštrum. Každopádne neberiem to nejako tragicky. Predsa len, všetko čo robím, robím pre seba a v konečnom dôsledku som si to sám vybral. Už mi len zostáva učiť sa. Vzhľadom na to, ako moja cesta na strednej skole začala a neraz som rozmýšľal nad prestupom, som veľmi rád, že som tak neurobil, pretože by som nikdy nespoznal takých ludí, ktorých mám okolo seba a nebol by zo mňa taký clovek, akým som dnes. Ale už mi pomaly dochádzajú slová, a preto by som to veľmi rád celé ukončil podakovaním mojim úžasným spolužiakom, nezabudnuteľným a jedinečným učiteľom a, samozrejme, aj paní bufetárke, ktorá ma počas štyroch rokov nikdy nenechala v štichu.

Radovan

Študentská istota

- Vyplnený kupón treba odovzdať na prvej hodine vyučujúcemu profesorovi
- Pre jeho platnosť musí byť profesorom podpísaný
- Iba raz za pol roka je možné použiť kupón
- Neplatí na vopred ohlásené skúšanie

KUPÓNik 18/19

na Bleskovú imunitu voči ľubovoľnej forme náhodného skúšania.

DÁTUM

MENO

foto na obálke: archív r. Jakubcovej

Náklad: 150 ks
Cena: 1€
Tlač: vach.print
Školský rok: 2018/2019
Vydanie: prvé
Rok založenia: 1976 (1990)

Redakcia

p.p. Kubáňová
profesorský nadhľad

Katka
šéfredaktorka
grafička

Plančí*
redaktorka

Timea
redaktorka

Saša
redaktorka

Veronika
redaktorka

Radovan
redaktor

Júlia
redaktorka

Nina
redaktorka

Klára
redaktorka

Ďakujeme

Všetkým učiteľom a žiakom,
ktorí nám pomohli v tvorbe
tohto čísla.

